

Δραστηριότητα 4.1.7: Μύθος ή Πραγματικότητα;

Συνδυασμός δραστηριοτήτων: Δραστηριότητα 4 από Τμήμα 1, Δραστηριότητα 5 από Τμήμα 2 του Υλικού Ευαισθητοποίησης του Προγράμματος DAPHNE «Improving the Response to Intimate Partner Violence (IPV) in Military Settings», το οποίο προσαρμόστηκε από τις ακόλουθες πηγές:

- ◆ Women's Rural Advocacy Programs. Battering: The Facts. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.letswrap.com/dvinfo/myths.htm
- ◆ Riverland Domestic Violence Service. Myths about Domestic Violence. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου 2010 από: www.rdvu.com.au/domesticviolence.php?id=118
- ◆ Monklads, Women's Aid. Myths and Realities of Abuse. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου 2010 από: www.monklandwomensaid.co.uk/what%20is%20abuse.htm
- ◆ The White Ribbon Campaign UK. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.whiteribboncampaign.co.uk
- ◆ Oregon Coalition against Domestic and Sexual Violence. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: www.ocadv.org/dvmyths.htm
- ◆ Stop Violence against Women. Ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005 από: <http://www.stopvaw.org>
- ◆ Myths and realities for rape: <http://www.watervalley.net/users/rcs/geninfo.html#myths> (Ανακτήθηκε 10.04.2010)
- ◆ Men Against Sexual Assault: <http://sa.rochester.edu/masa/myths.html> ανακτήθηκε 15 Σεπτεμβρίου 2005.

Σύντομη Εισαγωγή

Υπάρχουν πολλοί μύθοι, κοινά αποδεκτές πεποιθήσεις, στάσεις ή παρερμηνείες για τη βία. Κι ωστόσο οι άνθρωποι συνεχίζουν να πιστεύουν και να δρουν με βάση αυτές τις πεποιθήσεις και, κατά μία έννοια, οι μύθοι γίνονται πιο ισχυροί από τα γεγονότα.

Γιατί αξίζει τον κόπο να προσπαθήσει κανείς να αποδομήσει τους μύθους για τη ΒΕΣ; Οι μύθοι παρέχουν εσφαλμένες πληροφορίες σχετικά με τις αιτίες της Βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων και πολλοί από αυτούς τους μύθους είναι κοινοί σε όλο τον κόσμο. Αυτοί οι μύθοι αναπτύσσονται εν μέρει γιατί είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς για ποιο λόγο ένα άτομο πληγώνει ένα άλλο, ιδιαίτερα στα πλαίσια μιας ερωτικής σχέσης. Έτσι, οι προσπάθειες μας να καταπολεμήσουμε τη Βία στις Σχέσεις και/ή τη ΒΕΣ μερικές φορές μπορεί να παρεμποδίζονται από τους μύθους σχετικά με τη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων. Από την άλλη, η κατανόηση αυτών των μύθων και της πραγματικότητας είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών για την καταπολέμηση της Βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, επειδή πολλοί από αυτούς τους μύθους είναι ευρέως διαδεδομένοι, είναι σημαντικό να μάθουμε πώς να τους αντιμετωπίσουμε όταν τους συναντάμε κατά τη διαδικασία ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης άλλων ατόμων πάνω στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων και τις σεξιστικές στάσεις. Εάν οι άνθρωποι συνειδητοποιήσουν ότι κάνουν ένα άλλο άτομο να αισθάνεται σαν αντικείμενο και ότι η συμπεριφορά τους είναι βίαιη, ίσως σκεφτούν να αλλάξουν μια συμπεριφορά τους, την οποία προηγουμένως θεωρούσαν αποδεκτή, ακίνδυνη ή ακόμη και επιθυμητή από μια γυναίκα/κορίτσι.

Αυτή η δραστηριότητα θα εστιάσει στις σεξιστικές στάσεις και στους κοινούς μύθους σχετικά με τη ΒΕΣ και, αντιπαραθέτοντας τους με την πραγματικότητα, θα επιχειρηθεί η αποδόμησή τους.

Μαθησιακοί Στόχοι

- ◆ Να ξεκινήσει μια συζήτηση σχετικά με τις σεξιστικές στάσεις και πεποιθήσεις
- ◆ Να αναγνωριστούν και να αποδομηθούν οι μύθοι σχετικά με τη Βία στις Σχέσεις/ΒΕΣ
- ◆ Να συζητηθούν οι προειδοποιητικές ενδείξεις της βίας και των βίαιων συμπεριφορών

Υλικό & Προετοιμασία

- ◆ Ένα λευκό μεγάλο φύλλο χαρτιού για σημειώσεις
- ◆ Κολλητική ταινία
- ◆ Μαρκαδόροι & στυλό για τους/τις μαθητές/-τριες
- ◆ **Φύλλο Εργασίας 18:** Μύθος ή πραγματικότητα
- ◆ Ένα προετοιμασμένο μεγάλο φύλλο χαρτιού με φράσεις από το Φύλλο Εργασίας 18 όπου ο/η εκπαιδευτικός θα καταγράψει τις απαντήσεις των μαθητών/-τριών
- ◆ Τυπώστε το Φύλλο Εργασίας 18 και κόψτε κάθε σελίδα στη μέση (οριζόντια)

Δραστηριότητα 4.1.7

Προτεινόμενη βήμα-προς-βήμα διαδικασία

- 1 Χωριστείτε σε ομάδες των 4-6 ατόμων με ίσο αριθμό κοριτσιών και αγοριών, εάν είναι εφικτό (μεικτές ομάδες)
- 2 Μοιράστε σε κάθε ομάδα δύο πίνακες και δώστε οδηγίες για τον τρόπο συμπλήρωσης του φύλλου εργασίας: διαβάστε κάθε πρόταση, συζητήστε μέσα στην ομάδα σας αν κάθε πρόταση είναι "σωστή" ή "λάθος", γράψτε τα επιχειρήματά σας και στο τέλος, σημειώστε την τελική απόφαση της ομάδας σας. Έχετε **5 λεπτά για κάθε δήλωση**
- 4 Όταν τελειώσουν όλες οι ομάδες, ενώστε τις σε μια μεγάλη ομάδα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

- 1 Ζητήστε από κάθε ομάδα να διαβάσει τις προτάσεις που είχαν και τις αποφάσεις που έλαβαν μέσα στην ομάδα και μην ξεχάσετε να υπογραμμίσετε ότι: **μην αλλάξετε τις απαντήσεις σας όσο θα συζητάμε γι' αυτές. Δεν πρόκειται για τεστ αλλά για μια ευκαιρία να δούμε και να συζητήσουμε τις σκέψεις και τις γνώμες σας.**
- 2 Μετά από την ανάγνωση κάθε πρότασης ρωτήστε όλους/-ες τους/τις μαθητές/-τριες: **συμφωνείτε όλοι/-ες με την απόφαση αυτής της ομάδας ή όχι; Αν όχι, γιατί διαφωνείτε;**
- 3 Μετά τη συζήτηση, δώστε ή προσθέστε στα επιχειρήματα των μαθητών/-τριών τις σωστές απαντήσεις (όπως αναφέρονται στο Αναμενόμενο Αποτέλεσμα)
- 4 Στο τέλος της συζήτησης για όλες τις προτάσεις μπορείτε να ρωτήσετε τους/τις μαθητές/-τριες:
 - ♦ Υπάρχουν άλλες σεξιστικές στάσεις ή μύθοι που γνωρίζετε σχετικά με τη ΒΕΣ;
 - ♦ Ποιες είναι οι υποθέσεις που βρίσκονται πίσω από αυτούς τους μύθους σχετικά με τα αίτια της βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων;
- 5 Γράψτε σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτί τις ιδέες που αναφέρουν οι μαθητές/-τριες
- 6 Στο τέλος, συνοψίστε τα αποτελέσματα αυτής της δραστηριότητας και υπογραμμίστε τα ακόλουθα:
 - ♦ οι μύθοι που αναφέρονται στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων σε γενικές γραμμές επιρρίπτουν την ευθύνη για την άσκηση βίας στο θύμα ή σε κάποιον άλλο παράγοντα, όπως το αλκοόλ, το θυμό ή την ψυχική ασθένεια. Ως αποτέλεσμα, αυτοί οι μύθοι κατευθύνουν αλλού την προσοχή μας και όχι στις πράξεις του δράστη ο οποίος είναι 100% υπεύθυνος για τη βίαιη συμπεριφορά
 - ♦ η κατανόηση των μύθων και της πραγματικότητας της Βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων μπορεί να μας βοηθήσει να εστιάσουμε στην ευθύνη του δράστη. Η εστίαση στην ευθύνη του δράστη είναι κρίσιμης σημασίας για κάθε αποτελεσματική προσπάθεια προστασίας των θυμάτων και για τη δημιουργία μιας κοινωνίας με μηδενική ανοχή στη βία.
- 7 Στο τέλος συλλέξτε όλα τα φύλλα εργασίας των μαθητών/-τριών.

Αναμενόμενο Αποτέλεσμα

Το μεγάλο φύλλο χαρτιού στο οποίο θα κρατάτε σημειώσεις θα μοιάζει κάπως έτσι:

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΜΥΘΟΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια αρέσει να τους σφυρίζουν στο δρόμο	✓	
Είναι μια μορφή βίας όταν σε ένα ζευγάρι εκείνος/-η της/του λέει πως αν ποτέ τον/την αφήσει, θα πεθάνει χωρίς αυτήν/-όν		✓
....		

Δραστηριότητα 4.1.7

Στη συνέχεια παρατίθενται οι προτάσεις και οι σωστές απαντήσεις:

- ♦ **Σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια τους αρέσει να τους σφυρίζουν στο δρόμο (μύθος):** Πρόκειται για μια εσφαλμένη αντίληψη που έχουν ορισμένοι άνθρωποι γιατί όντως αρέσει σε μερικές γυναίκες/κορίτσια να τους σφυρίζουν. Αλλά σε πολλές άλλες γυναίκες δεν τους αρέσει και συχνά αυτή η πράξη κάνει πολλές γυναίκες να αισθάνονται θυμό, φόβο, αδυναμία, να νιώθουν ως αντικείμενα κλπ.
- ♦ **Είναι μια μορφή βίας όταν, σε ένα ζευγάρι ζευγάρι, εκείνος/-η της/του λέει πως αν ποτέ τον/την αφήσει θα πεθάνει χωρίς αυτήν/-όν (πραγματικότητα):** Πρόκειται για μορφή ψυχολογικής/συναισθηματικής κακοποίησης, καθώς, μέσα από αυτήν την απειλή, το ένα άτομο ελέγχει και χειραγωγεί τη συμπεριφορά του άλλου.
- ♦ **Δεν είναι βία όταν τσακώνεσαι με το αγόρι σου/την κοπέλα σου (πραγματικότητα):** οι διαφωνίες αποτελούν κομμάτι κάθε υγιούς σχέσης· δεν σημαίνουν ότι αυτή η σχέση είναι βίαιη. Ωστόσο, αν αυτή η σχέση εμφανίζει μη υγιή χαρακτηριστικά (π.χ. έλλειψη εμπιστοσύνης, ιδιωτικότητα και σεβασμού) και/ή βίαιες συμπεριφορές τότε μπορεί να συνιστά μια βίαιη σχέση.
- ♦ **Μερικές γυναίκες ντύνονται με τέτοιο τρόπο, που φαίνεται σαν να παρακαλούν για σεξ (μύθος):** πρόκειται επίσης για εσφαλμένη αντίληψη. Κάθε γυναίκα ή κορίτσι έχει το δικαίωμα να φοράει ότι της αρέσει και να επιλέγει το σεξουαλικό της σύντροφο. Οι φράσεις που ακούμε συχνά ότι “τα ‘θελε και τα ‘παθε με αυτά που φόραγε” ή “ότι ήταν ντυμένη προκλητικά” επιρρίπτουν την ευθύνη στο θύμα αντί για το δράστη. Ωστόσο, η άσκηση βίας αποτελεί πάντοτε επιλογή και η ευθύνη ανήκει 100% στο άτομο που είναι βίαιο κι όχι στο θύμα.
- ♦ **Είναι μια μορφή βίας όταν σε ένα ζευγάρι εκείνος/-η την/τον συνοδεύει παντού και πάντα, όπου και να πηγαίνει (πραγματικότητα):** πρόκειται για μορφή ψυχολογικής κακοποίησης καθώς το ένα άτομο ελέγχει και παρακολουθεί τις δραστηριότητες του άλλου.
- ♦ **Βίαια είναι εκείνα τα άτομα που δεν μπορούν να ελέγξουν το θυμό/τα νεύρα τους – πρόκειται για προσωρινή απώλεια του αυτοελέγχου (μύθος):** Οι περισσότεροι άνθρωποι όταν θυμώνουν δεν χρησιμοποιούν βία για να διαχειριστούν το θυμό τους. Οι βίαιοι άνθρωποι δεν είναι εκτός ελέγχου· πρόκειται για ηθελημένη συμπεριφορά· χρησιμοποιούν τη βία για να αποκτήσουν εξουσία και έλεγχο πάνω στο άλλο άτομο. Οι άνθρωποι που κακοποιούν επιλέγουν να είναι βίαιοι και επίσης επιλέγουν το θύμα τους (π.χ. τον/την ερωτικό/-ή τους σύντροφο, αλλά όχι άλλους ανθρώπους όπως τους/τις συμμαθητές/-τριες, τους γείτονες κτλ.). Γενικά δεν επιτίθενται στους/στις φίλους/-ες τους ή σε ανθρώπους στο δρόμο, ανεξάρτητα από το πόσο θυμωμένοι είναι. Η βία δεν έχει καμία σχέση με το θυμό· δεν πρόκειται για πρόβλημα διαχείρισης θυμού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και γίνεται εμφανές και από τη χρονική στιγμή που επιλέγουν οι δράστες για να κακοποιήσουν το θύμα τους, δηλαδή όταν δεν είναι κανείς άλλος μπροστά.
- ♦ **Η ζήλεια είναι ένδειξη αγάπης (μύθος):** μερικές φορές τα νεαρά άτομα προκαλούν επίτηδες μια αντίδραση ζήλειας για να ελέγξουν αν ο/η σύντροφός τους νοιάζεται πραγματικά για εκείνους/-ες. Ωστόσο, θα πρέπει να διαχωρίσουμε τη ζήλεια ως γνήσιο συναίσθημα από τη ζήλεια ως μέσο ελέγχου. Μέχρι ενός ορισμένου σημείου, η ζήλεια μπορεί να θεωρηθεί ως αιτιολογημένο και αποδεκτό συναίσθημα αλλά όταν η ζήλεια χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για να περιοριστούν οι κοινωνικές επαφές του/της συντρόφου, για να ελεγχθεί η εμφάνιση της/του ή για να ασκηθεί συναισθηματικός εκβιασμός τότε πρόκειται για συναισθηματική κακοποίηση. Συνοψίζοντας, **είναι φυσιολογικό να ζηλέψει ένα άτομο σε κάποια περίπτωση, αλλά αυτό δεν συνιστά “απόδειξη” αγάπης ούτε και δικαιολογεί τις πράξεις του άλλου ατόμου.** Η ζήλεια δεν έχει να κάνει τίποτα με την αγάπη· αποτελεί μάλλον ένδειξη κτητικότητας, έλλειψης εμπιστοσύνης και ανασφάλειας. Επίσης αποτελεί μία από τις

Δραστηριότητα 4.1.7

πιο συνηθισμένες πρώιμες ενδείξεις κακοποίησης. Ο δράστης μπορεί να ανακρίνει το θύμα για να μάθει με ποιους/-ές μιλάει, να κατηγορεί ότι φλερτάρει με άλλους/-ες ή να εκφράζει δυσαρέσκεια για το χρόνο που περνάει με φίλους/-ες ή άλλους ανθρώπους. Ο δράστης μπορεί να τηλεφωνεί συχνά ή να «κάνει εφόδους» για να ελέγξει.

- ♦ **Όταν ένα αγόρι χαϊδεύει ένα κορίτσι και εκείνη λέει "όχι", συνήθως εννοεί "ναι" (μύθος):** το ΟΧΙ σημαίνει πάντα όχι. Εάν κάποιος δεν είναι σίγουρος για τα μηνύματα που προσπαθεί να του περάσει ένα κορίτσι/γυναίκα, μπορεί πάντα να τη ρωτήσει.
- ♦ **Ένα αγόρι/κορίτσι έχει το δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι/αγόρι του/της, αν μάθει ότι τον/την απατά με άλλον/ην (μύθος) - Ένα αγόρι/κορίτσι έχει το δικαίωμα να χτυπήσει το κορίτσι/αγόρι του/της, αν δεν τον/την σέβεται (μύθος):** ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΧΤΥΠΑΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΑΛΛΟ ΑΤΟΜΟ ΓΙΑ ΚΑΝΕΝΑ ΛΟΓΟ.
- ♦ **Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους (μύθος):** ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕΞ ΜΑΖΙ ΤΟΥ ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα της σχέσης τους. Επειδή βγαίνει πολύ καιρό με κάποια αυτό δεν σημαίνει ότι έχει το δικαίωμα να κάνει σεξ μαζί της ή ότι αυτή είναι υποχρεωμένη να συμφωνήσει να κάνει σεξ μαζί του. Σημασία δεν έχει πόσον καιρό είμαστε με κάποιον/-α, αλλά το να σεβόμαστε το δικαίωμα τους στην επιλογή, αν και τότε θέλουν να κάνουν σεξ.
- ♦ **Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του ή με κάποιον άλλο άνδρα (μύθος):** ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΕΙ ΕΝΑ ΑΤΟΜΟ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕΞ ΜΑΖΙ ΤΟΥ ανεξάρτητα από το ιστορικό των σεξουαλικών του/της σχέσεων.
- ♦ **Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει (μύθος):** η συναίνεση στα φιλά και τα χάδια δεν σημαίνει και συναίνεση σε σεξουαλική πράξη. Κανένας δεν έχει δικαίωμα να εξαναγκάσει κάποιο άλλο άτομο να κάνει σεξ αν αυτός/-ή δεν θέλει.
- ♦ **Ένα αγόρι έχει δικαίωμα να αναγκάσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του αν αυτή του προτείνει να βγουν ή πάει στο σπίτι του (μύθος):** κανένας δεν έχει δικαίωμα να εξαναγκάσει κάποιο άλλο άτομο να κάνει σεξ αν αυτός/-ή δεν θέλει. Το να ζητήσει κάποιος/-α από κάποιον/-α να βγουν ή το να αποδεχτεί μια πρόσκληση και να πάει σπίτι του/της δεν σημαίνει ότι συναινεί να κάνουν σεξ.
- ♦ **Η Βία στις σχέσεις δεν είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόβλημα (Μύθος):** Μία στις τρεις γυναίκες έχουν κακοποιηθεί σωματικά ή σεξουαλικά από σύντροφο και μία στις τρεις έφηβες έχουν υποστεί βία σε μια εφηβική ερωτική/ρομαντική σχέση.
- ♦ **Μια βίαιη συμπεριφορά σε μια σχέση συνήθως συμβαίνει μόνο μια φορά και δεν ξανα συμβαίνει (Μύθος):** Η βία ή η κακοποίηση ενός/μίας συντρόφου ή πρώην συντρόφου πολύ σπάνια αποτελεί μεμονωμένο περιστατικό. Συνήθως αποτελεί τμήμα ενός μοτίβου στο οποίο η κακοποίηση συνήθως κλιμακώνεται.
- ♦ **Η βία στις σχέσεις είναι ιδιωτική υπόθεση -είναι προτιμότερο να αφήνεις το ζευγάρι να λύνει τις διαφορές του με το δικό του τρόπο (Μύθος):** Η βία εναντίον κάποιου απόμου είναι έγκλημα· είναι πρόβλημα όλων, δεν αποτελεί απλώς μια διαφορά ανάμεσα στο ζευγάρι.
- ♦ **Τα άτομα που ασκούν βία στους/στις συντρόφους τους είναι ψυχικά ασθενείς (Μύθος):** Δεν υπάρχει άμεση σχέση που να συνδέει τη βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων με κάποια ψυχική ασθένεια. Το κίνητρο της άσκησης βίας εναντίον ενός κοριτσιού ή μίας γυναίκας είναι η επιθυμία της απόκτησης εξουσίας και ελέγχου πάνω της.

Δραστηριότητα 4.1.7

- ♦ **Μόνο άτομα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κακοποιούν τους/τις συντρόφους τους (Μύθος):** Δεν υπάρχει τυπικός δράστης κακοποίησης. Η ηλικία, το μορφωτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, η φυλή ή η θρησκεία δεν αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες.
- ♦ **Μόνο γυναίκες/κορίτσια με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μπορούν να είναι θύματα κακοποίησης (Μύθος):** ο/η καθένας/καθεμία από μας μπορεί να πέσει θύμα κακοποίησης από το/τη σύντροφο του/της. Δεν υπάρχει χαρακτηριστικός τύπος γυναίκας/κοριτσιού που είναι πιο πιθανόν (ή που να μην είναι πιθανόν) να πέσει θύμα βίας. Οι άνθρωποι, σε γενικές γραμμές, θέλουν να μπορούν να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του θύματος γιατί αυτό τους κάνει να νιώθουν λιγότερο υπεύθυνοι. Ειδικότερα οι γυναίκες/κορίτσια θα ήθελαν να μπορούν να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά μιας γυναίκας-θύματος γιατί αυτό τις κάνει να αισθάνονται πιο ασφαλείς. Κατ' ουσία είναι ένας τρόπος να λένε "εάν δεν είμαι σαν αυτές τις γυναίκες τότε δεν υπάρχει περίπτωση να κακοποιηθώ."
- ♦ **Η βία στις σχέσεις οφείλεται στη χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών (Μύθος):** Αν και το αλκοόλ και τα ναρκωτικά συσχετίζονται συχνά με τη βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων, δεν μετατρέπουν μη βίαια άτομα σε βίαια. Πολλοί άνθρωποι είναι βίαιοι προς τους/τις συντρόφους τους ενώ είναι νηφάλιοι και επίσης υπάρχουν πολλοί δράστες που δεν πίνουν καθόλου. Οι άνθρωποι που πίνουν και χτυπούν τους/τις συντρόφους τους συνήθως δεν δέρνουν τυχαίους ανθρώπους που κυκλοφορούν στο δρόμο, ούτε τους γονείς τους, τους συγγενείς τους ή τους/τις φίλους/-ες τους. Συνήθως οι άνθρωποι που χτυπούν τους/τις συντρόφους τους συνεχίζουν να το κάνουν και αφού έχουν σταματήσει να πίνουν. Ένας δράστης μπορεί να χρησιμοποιεί την κατανάλωση αλκοόλ ως δικαιολογία για τη βία ή το αλκοόλ μπορεί να τον/την εμποδίζει να συνειδητοποιήσει το μέγεθος της βίας που ασκεί, αλλά σε καμία περίπτωση το αλκοόλ δεν είναι η αιτία. Είναι επικίνδυνο να υποθέσουμε ότι η χρήση ή η κατάχρηση ουσιών είναι η αιτία για την άσκηση βίας. Δεν είναι. Ο αριθμός περιστατικών βίας όπου υπήρχε κατανάλωση ουσιών είναι περίπου ο ίδιος με αυτόν περιστατικών που δεν υπήρχε κατανάλωση ουσιών. Ο ξυλοδαρμός προκαλείται από ένα δράστη ο οποίος έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί τη βία ως μέσο για να ασκεί εξουσία και να διατηρεί τον έλεγχο πάνω στο θύμα. Το αλκοόλ σίγουρα συνεισφέρει στην ένταση του βίαιου περιστατικού αλλά συχνά αποτελεί μία ακόμη δικαιολογία που χρησιμοποιείται από ανθρώπους για να μην αναλαμβάνουν την ευθύνη για τις πράξεις τους.
- ♦ **Η βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων συμβαίνει κυρίως σε ζευγάρια που είναι φτωχά, χαμηλής κοινωνικής τάξης και που δεν είναι μορφωμένα (Μύθος):** Η βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων εμφανίζεται σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, πλούσια ή φτωχά και επηρεάζει όλες τις φυλετικές, κοινωνικές, εθνοτικές, οικονομικές και θρησκευτικές ομάδες με την ίδια συχνότητα. Δεν υπάρχουν ενδείξεις που να μπορούν να υποστηρίξουν την άποψη ότι οι αμόρφωτοι ή οι φτωχοί άνθρωποι είναι πιο πιθανό να κακοποιούν τους/τις συντρόφους τους σε σύγκριση με τους πλούσιους και μορφωμένους ανθρώπους.
- ♦ **Θα πρέπει να έκανε κάτι για να της αξίζει να τη χτυπήσει (Μύθος):** ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ ΔΕΝ ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΚΑΚΟΠΟΙΕΙΤΑΙ. Οι περισσότεροι άνθρωποι κατηγορούν το θύμα της κακοποίησης. Περιμένουν από το θύμα να σταματήσει την κακοποίηση αντί να αναρωτιούνται γιατί ο/η βίαιος/-η σύντροφος συνεχίζει να κακοποιεί. Αυτού του είδους οι δηλώσεις που κατηγορούν το θύμα κατά ένα τρόπο υποδηλώνουν ότι, προκειμένου να σταματήσει η κακοποίηση, το θύμα θα πρέπει να ψάξει τις αιτίες για τις οποίες κακοποιείται καθώς και ότι πρέπει να κάνει κάτι για να αλλάξει τη συμπεριφορά της. Αλλά η ευθύνη για τη βία ανήκει πάντα στο θύτη και, ότι κι αν κάνει ή δεν κάνει το θύμα, η κακοποίηση δεν πρόκειται να σταματήσει εκτός αν το ίδιο το βίαιο άτομο αποφασίσει να σταματήσει να φέρεται βίαια.

Δραστηριότητα 4.1.7

- ♦ **Το θύμα έχει πάντα την επιλογή να φύγει από τη βίαιη σχέση (Μύθος):** αυτός ο μύθος είναι παρόμοιος με τον προηγούμενο: αντί, δηλαδή, να ρωτάμε γιατί ο δράστης δεν φεύγει απλώς από αυτήν την κακή σχέση, αναρωτιόμαστε γιατί το θύμα δεν τον αφήνει. Πολλά κορίτσια πιέζονται από το περιβάλλον τους να έχουν ένα αγόρι· ανέχονται πολλά, ανάμεσα τους και την άσκηση βίας, προκειμένου να κρατήσουν το αγόρι τους, σκεφτόμενες ότι είναι καλύτερα να έχεις αγόρι παρά να είσαι μόνη. Μπορεί να υπάρχουν πολλοί θεμιτοί λόγοι για να παραμείνει μια γυναίκα σε μια βίαιη σχέση, όπως προσωπικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτιστικοί και θρησκευτικοί λόγοι οι οποίοι και την παγιδεύουν στη βίαιη σχέση. Μπορεί να αισθάνεται ντροπή ή ταπείνωση για την κακοποίηση, μπορεί να κατηγορεί τον εαυτό της για την κακοποίηση ή να φοβάται ότι οι φίλοι/-ες, η οικογένεια και η κοινότητα θα την κατηγορήσουν ότι είναι αυτή υπεύθυνη για την κακοποίηση. Μπορεί να είναι απρόθυμη να φύγει για συναισθηματικούς λόγους (μπορεί να πιστεύει τις υποσχέσεις του και να ελπίζει ότι θα αλλάξει ή μπορεί να πιστεύει ότι η ίδια δεν αξίζει τίποτα, όπως της λέει πάντα, και ότι δεν θα μπορέσει να βρει άλλο σύντροφο εάν τον αφήσει). Μπορεί ακόμη και να μην αναγνωρίζει ότι είναι σε μια βίαιη σχέση εάν αυτό ήταν το πρότυπο μέσα στην οικογένεια της, τους/τις φίλους/-ες και το κοινωνικό της περιβάλλον. Επιπρόσθετα, το να εγκαταλείψει τη σχέση συνεπάγεται ουσιαστικούς κινδύνους. Ο φόβος των αντιποίνων επειδή τον εγκατέλειψε, η παρενόχληση και η μεγαλύτερης έντασης βία ίσως είναι κάποιοι από τους λόγους που επίσης μπορεί να την παγιδεύουν. Οι βίαιοι άνδρες συχνά δημιουργούν τέτοιες συνθήκες που καθιστούν πολύ δύσκολο για μια γυναίκα το να φύγει, απειλούν, ζητούν συγχώρεση λέγοντας ότι μετάνιωσαν και/ή την χειραγωγούν ώστε να πιστεύει ότι ήταν δικό της λάθος και ότι δεν θα ξανασυμβεί ποτέ. Μπορεί επίσης να φοβάται ότι ο δράστης θα πραγματοποιήσει τις απειλές του ότι θα βλάψει την ίδια, τους/τις φίλους/-ες και την οικογένεια της.
- ♦ **Εάν το άτομο που είναι βίαιο δείχνει ότι λυπάται ή ότι το έχει μετανιώσει, τότε αυτό σημαίνει ότι έχει αλλάξει (Μύθος):** Σχεδόν όλοι οι δράστες νιώθουν τύψεις ή μετανοούν αφού έχουν κακοποιήσει το/τη σύντροφό τους. Αυτά τα συναισθήματα, οι απολογίες και οι υποσχέσεις για αλλαγή συμπεριφοράς αποτελούν τμήμα του κύκλου της βίας· δεν αποτελούν στην πραγματικότητα δείγμα αλλαγής.
- ♦ **Τα αγόρια είναι βίαια από τη φύση τους (Μύθος):** Τα αγόρια, δεν γεννιούνται βίαια. Μαθαίνουν να είναι βίαια μέσα από τα μηνύματα που παίρνουν από την κοινωνία και την οικογένειά τους. Πολλοί άνδρες μαθαίνουν να επιλύουν τις διαφορές τους και να ελέγχουν τους άλλους με τη χρήση βίας. Έτσι όμως, όπως έμαθαν να χρησιμοποιούν τη βία, έτσι μπορούν και να την ξεμάθουν.

Χρήσιμες πληροφορίες για τον/την εκπαιδευτικό

Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας σας, μπορείτε είτε να μοιράσετε στους/στις μαθητές/-τριες όλες τις προτάσεις ή μπορείτε να κάνετε μια επιλογή.

Όταν συζητάτε τις προτάσεις σχετικά με τους μύθους της βίας (π.χ. ένα αγόρι έχει το δικαίωμα να εξαναγκάσει το κορίτσι του να κάνουν σεξ...) μπορείτε να ρωτήσετε τους/τις μαθητές/-τριες σε τι τύπο βίας ανήκουν αυτού του είδους οι συμπεριφορές προκειμένου να ξεκινήσει μια συζήτηση για τους τύπους της βίας και μετά να συνεχίσετε με τις επόμενες δραστηριότητες.